N°. 296. 1853.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant met het Bijblad is f 30 in het jaar; die van de Courant alleen f 20 en die van het Bijblad alleen f 15.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

DONDERDAG 15 DECEMBER.

NEDERLANDEN.

Bij besluit van den 12den December jl., n°. 53, heeft Zijne Majesteit goedgevonden, op verzoek, eervol ontslag te verleenen aan:

den heer mr. *C. T. Hoijer*, als hoogheemraad van Delfland, provincie Zuidholland;

den heer *J. O. van der Vuren*, als heemraad van den polder Varkensoord, provincie Zuidholland;

den heer *C. Verseveld*, als dijkgraaf van den polder Varkensoord en van dijkgraaf van de vier polders van West-IJsselmonde, provincie Zuidholland.

Tot vervulling der vacature van de predikantsplaats in de Hervormde gemeente te Hedel (Gelderland), zijnde eene Koninklijke collatie, is overeenkomstig de door de leden des kerkeraads, mitsgaders kerkvoogden en notabelen, uit eene door het Departement voor de Zaken der Hervormde Eeredienst enz. opgegevene nominatie, gedane keuze, bij Koninklijk besluit van den 7den December jl. n°. 75, de benoeming uitgebragt op den heer *V. Koningsberger*, predikant te Kondekerke.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

RIJKSTELEGRAAF.

Op den 15den December aanstaande wordt de telegraaflijn van Coblenz naar Saarbrücken, met de kantoren, *Trier* en *Saarbrücken*, voor de dienst geopend.

Voor een enkelvoudig berigt naar deze plaatsen, langs de Duitsche lijnen verzonden, wordt betaald:

	uit [illegible];	te Amsterdam, Dordrecht, 's Gravenhage, Rotterdam en Utrecht;
naar Trier . . .	3.60 gl.	3.60 gl.
naar Saarbrücken	3.60 gl.	3.60 gl.

's Gravenhage, den [illegible] December 1853.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN REENEN.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

TURKIJE.

Hoewel de berigten van den oorlog in Klein-Azie nog zeer onzeker en verward zijn, schijnt het zich te bevestigen dat de Turken, terwijl zij in het zeegevecht nabij Sinope eene gevoelige nederlaag ondergingen, te land veld wonnen. De Londensche *Times* over het gewigt der krijgsbedrijven aan den voet van den Kaukasus sprekende, schat de aldaar vereenigde Turksche krijgsmagt, voor zoo veel hare sterkte uit de onvolledige berigten kan worden opgemaakt, op minstens 60,000 man, en de Russische troepen in Georgie op niet meer dan 25,000 man. Verder zegt de *Times*: » Op dat oorlogstooneel schijnt de krijgskans tot nog toe steeds gunstig voor de Turken geweest te zijn; en het denkbeeld zou bij hen kunnen opkomen, voor de ontruiming der Donau-vorstendommen een onderpand te nemen door de bezetting van Russisch grondgebied in Klein-Azie. Zelfs zouden zij zich, volgens berigten uit Konstantinopel, den weg naar Tiflis, de hoofdstad der Russische provincie Georgie, geopend hebben; doch op die berigten is weinig staat te maken. Het schijnt echter zeker dat de Russen in Klein-Azie zoowel als aan den Donau in groote mate verzuimd hadden zich tegen eenen aanval toe te rusten. Georgie is in gevaar van afgesneden te worden door de Turken, bijgestaan door de Cirkassische volksstammen; en echter is dit gewest de sleutel van Ruslands magt in Azie, de plek waar die mogendheid het meest kwetsbaar is en zich het krachtigst verdedigen zal. Het zal nog moeten blijken of Rusland door den aangevangen oorlog zijne magt over geheel Armenie uitbreiden of de reeds in dat deel der aarde veroverde gewesten verliezen zal."

DUITSCHLAND.

Het Badensche regeringsblad behelst het volgende officiele artikel betreffende de kerkelijke geschillen, welke thans in de kerkprovincie van den Opper-Rhijn, en bepaaldelijk in het groothertogdom Baden plaats hebben:

De geschillen tusschen de groothertogelijke regering en den aartsbisschop van Freiburg over de betrekking van de Katholijke Kerk tot den Staat zijn zoowel binnen als buiten de grenzen van het groothertogdom begrijpelijker wijze verschillend beoordeeld geworden. De onderstaande aanmerkingen hebben ten doel den stand der zaak en de regtsquaestie, gelijk een en ander uit de openbaar gemaakte bescheiden blijkt, in algemeene trekken te doen kennen, ten einde den onvooringenomen in staat te stellen om zijne opinie omtrent het vraagstuk te vestigen.

De betrekking der Katholijke Kerk tot den Staat is in het groothertogdom Baden geregeld door het derde organisatie-edict van 11 Februarij 1803, door de verordening der Katholijke Kerkecommissie van 21 October 1803, door het edict van 14 Mei 1807 en door de algemeene landsorganisatie van 26 November 1809. De uitwendige inrigting der Katholijke Kerk was echter door de politieke stormen en territoriale veranderingen van het begin dezer eeuw in de meeste Duitsche Staten in zoodanigen toestand geraakt, dat eene wijziging daarvan als dringende behoefte erkend werd. Zoo ook in het groothertogdom Baden, waar het beleid der zaken over geestelijke aangelegenheden aan de bisschoppen te Konstanz en te Bruchsal, en na het overlijden derzelve, aan de generale vicariaten en administrateurs der bisdommen toekwam.

Om de uitwendige organisatie der Roomsche Kerk met de politieke indeeling der landen in overeenstemming te brengen en tevens eenen grondslag voor het beheer der kerkelijke aangelegenheden te verkrijgen, vereenigden zich de regeringen der thans tot de Opper-Rhijnsche kerkprovincie behoorende Staten tot gemeenschappelijke onderhandelingen met den Pauselijken Stoel.

Het resultaat dier onderhandelingen was eene overeenkomst omtrent de oprigting van bijzondere bisdommen voor de afzonderlijke Staten en omtrent de daarmede zamenhangende inrigtingen, gelijk een en ander in de pauselijke bullen *Provida solersque* van 16 Augustus 1821 en *ad Dominici gregis custodiam* van 11 April 1827 art. I—IV vervat is.

Omtrent de uitoefening van het bisschoppelijke gezag tegenover den Pauselijken Stoel aan den éénen en de staatsregeringen aan den anderen kant, kon men daarentegen geene overeenkomst tot stand brengen.

De bulle *ad Dominici gregis custodiam* behelst wel is waar in de artikelen V en VI algemeene bepalingen omtrent de inwendige inrigting der bisschoppelijke seminarien, omtrent het verkeer met den H. Stoel en omtrent de uitoefening van het aartsbisschoppelijk en bisschoppelijk gezag; maar deze artikelen *zijn door de Souvereinen der vereenigde Staten noch aangenomen noch als geldig afgekondigd geworden.* Dezen hadden veeleer aan den Pauselijken Stoel reeds gedurende de onderhandelingen verklaard, dat de in artt. V en VI vervatte bepalingen, die zij ook vroeger als verwerpelijk aangewezen hadden, *niet* in de aanvullingsbulle behoorden te worden opgenomen, en dat zij zich genoodzaakt zouden zien, zich hunne onvervreemdbare souvereiniteitsregten betrekkelijk die punten voor te behouden, bijaldien Zijne Heiligheid desniettegenstaande op derzelver aanneming mogt blijven aandringen.

Nadat de artikelen V en VI in weerwil van deze verklaring in de aanvullingsbulle opgenomen waren, schoot voor de souvereinen der vereenigde Staten, die dezelve nooit hadden aangenomen, niets anders over, dan dit bij de afkondiging der beide genoemde bullen uitdrukkelijk te vermelden; hetgeen dan ook daardoor geschiedde dat in de landsheerlijke verordeningen, waarbij de beide genoemde bullen afgekondigd werden, uitdrukkelijk de aandacht daarop gevestigd is, dat dezelve
» in *zooverre* zij de zamenstelling der kerkprovincie van den
» Opper-Rhijn, de omschrijving, dotatie en inrigting der daartoe
» behoorende vijf bisdommen met hunne domkapittels, alsmede
» de vervulling der bisschoppelijke en aartsbisschoppelijke zetels
» en der domprabenden betreffen"
door de landssouvereinen aangenomen en van staatswege goedgekeurd worden, zonder dat echter uit dezelve op eenigerhande wijze iets hoegenaamd kunne worden afgeleid, waardoor op de landsheerlijke souvereine regten inbreuk gemaakt zou kunnen worden.

Bij gevolg was aangaande de betrekking der bisschoppen tot het staatsgezag geene overeenkomst tot stand gebragt. De bepalingen der bulle dienaangaande waren door den souverein niet aangenomen. Om echter deze betrekkingen niet ongeregeld te laten, kwamen de souvereinen der Opper-Rhijnsche kerkprovincie onderling overeen aangaande de wijze, waarop zij de voorbehouden souvereiniteitsregten wilden uitoefenen.

Zoo kwam de door hen allen gelijkluidend afgekondigde verordening van 30 Januarij 1830 tot stand, welke, wel verre van de bisschoppen in de vervulling hunner hoogstgewigtige taak te belemmeren, aan de staatsregering slechts een behoorlijk regt van toezigt voor de gevallen, dat daaraan behoefte mogt bestaan, moest verzekeren; en welke, wat de voornaamste punten betreft, met de in de meeste andere Duitsche Staten bestaande verordeningen overeenstemt.

Van wege den Pauselijken Stoel werden, wel is waar, in 1830 en 1833 bezwaren tegen de verordening ingebragt; nadat echter te Rome deels door de bisschoppen zelve, deels door de regeringen, inlichtingen omtrent den waren staat van zaken ontvangen waren, werd op die bezwaren van de zijde des Pauselijken Stoels bij de regeringen niet verder aangedrongen.

Ten aanzien van sommige door de bisschoppen zelve omtrent de uitoefening van hun bisschoppelijk gezag geopperde wenschen en klagten, kon de groothertogelijke regering zich met hen telkens dus te gemakkelijker verstaan, vermits de bisschoppen daarbij steeds de souvereiniteitsregten van hunnen vorst op betamelijke wijze eerbiedigden.

Zoo bleef tot den jare 1848 de zoo noodzakelijke zamenwerking der kerkelijke en staats-overheden behouden; en zoo er al iets te wenschen overbleef, dan was dit in elk geval niet te wijten aan de wijze, waarop de staats-overheden het regt van toezigt uitoefenden.

In Maart van het jaar 1848, te midden van den eersten hevigen storm

der revolutionaire beweging, bragt de aartsbisschop van Freiburg voor het eerst zijne eischen bij de groothertogelijke regering te berde. In eene memorie van 5 Februarij 1851 ontwikkelden vervolgens de vijf bisschoppen der Opper-Rhijnsche kerkprovincie hoofdzakelijk dezelfde eischen, en vorderden, zonder op de bestaande regeling van zaken in het minst acht te slaan, de strenge toepassing van abstracte beginselen, die de Pauselijke Stoel zelf nimmer op die wijs had doen gelden, en waardoor een toestand zou geboren worden, die met name in Staten waar meerdere kerkgenootschappen naast elkander staan, onmogelijk is.

De souvereinen der betrokken Staten deden echter de hun gedane voorstellen aan het zorgvuldigst onderzoek onderwerpen, en dien ten gevolge werden door de besluiten van 1 Maart dezes jaars aan de bisschoppen zeer belangrijke concessien gedaan. Met wijziging der verordening van 30 Januarij 1830 zou het landsheerlijke placet beperkt, het verkeer der Katholijken met den Roomschen Stoel uitdrukkelijk vrijgelaten, de oprigting van een convict bij de Katholijk-theologische faculteit verordend, en de medewerking der staats-overheid bij de examens der seminarien in eene bloote kennisneming veranderd worden. Bovendien vaardigde de groothertogelijke regering verordeningen uit over het verleenen van kerkpraebenden, waardoor de bisschoppelijke regten aanmerkelijk werden uitgebreid; — over het Katholijke godsdienstonderwijs op de volks- en geleerde scholen, waardoor aan den aartsbisschop een overwegende invloed op dit gedeelte van het onderwijs toegestaan en zijn invloed op de Katholijk-theologische faculteit uitgebreid werd; de instelling der landsheerlijke decanaten werd afgeschaft, het gebruik der inkomsten van de kerkegoederen aan de toestemming van den aartsbisschop onderworpen, en aan hem eene onbeperkte inzage van de administratie dier goederen ingewilligd.

Gelijktijdig deelde de regering aan den aartsbisschop de ontwerpen van vier andere verordeningen mede, waarbij voor de Katholijke kweekelingen der lyceën, die zich aan den geestelijken stand wilden toewijden, convicten gesticht, de invloed van den aartsbisschop op het bij de Katholijk-theologische faculteit te stichten convict uitgebreid, de medewerking der staats-overheden tot de examina der geestelijken verminderd, en de verpligting om de goedkeuring der staats-overheid op de disciplinaire vonnissen der geestelijke regtbanken te vragen, in de veronderstelling eener behoorlijke inrigting van die regtbanken, tot de gewigtigste gevallen beperkt zou worden.

Daardoor is het grootste gedeelte van datgene wat de Pauselijke Stoel in 1819 voorgesteld heeft, en nog veel waarvan destijds niet gewaagd is, bewilligd of aangeboden.

Deze besluiten erlangden echter den te verwachten bijval der bisschoppen niet.

Ofschoon al de veranderingen in den tot dusver bestaanden toestand slechts eene *uitbreiding* van hunne bevoegdheden behelsden, vaardigden zij toch een protest daartegen uit, en dienden den 12den April eene gelijktijdig in de dagbladen openbaar gemaakte memorie in, waarin zij verklaren, dat zij in de aangelegenheden, welke de Kerk en den Staat gezamenlijk raken, hun ambt niet meer zullen vervullen *overeenkomstig de bestaande wetten en landsheerlijke verordeningen*, tegen welke zij voortaan geregtigd meenen te zijn zich ten stelligste te verzetten; maar naar de regelen die *zij* zelve als met de leer en het regt hunner Kerk overeenstemmend vastgesteld hebben.

De *nieuwe* verordeningen, die hun in de uitoefening van hun ambtsgezag eene veel grootere vrijheid verzekeren, vinden zij met de goddelijke geboden hunner Kerk onbestaanbaar, nadat zij zelve en hunne voorgangers gedurende eene lange reeks van jaren door de vrijwillige naleving der *oudere* verordeningen getoond hebben, dat zij deze, die het kerkelijk gezag in ruimere mate beperkten, niet strijdig met de goddelijke geboden vonden.

Gelijk men weet, werd den bisschop op zijne memorie van 12 April geantwoord: dat wanneer het door hem aangekondigd verzet op eene de landswetten schendende wijze mogt plaats hebben, Z. K. H. de Regent even zoo als hem het welzijn en het geloof der Katholijke Kerk heilig is, de wetten en de constitutie des lands met de hem door God verleende magt tegen elke aanranding beschermen en diengene voor de gevolgen verantwoordelijk stellen zou, die, terwijl hij een vermeend regt wil doen gelden, de wetten van den Staat, welke in erkende kracht zijn, schendt.

Den 16den Julij dezes jaars dienden de bisschoppen de bekende memorie van 18 Junij benevens eene uitvoerige verklaring in. Hadden zij vroeger hunne tot onbeperkte vrijheid der Kerk strekkende eischen onder anderen daardoor aanbevolen, dat zij het meest geschikte, ja het eenige middel zouden zijn, om de orde in den Staat te handhaven, zoo konden de bisschoppen thans, nadat zij zelve den weg van aanranding der bestaande orde, van verzet tegen 's lands wetten en de besluiten hunner souvereinen hadden ingeslagen, niet wel daarop terugkomen; zij deden dus eene poging om nieuwe eischen op het positive regt te grondvesten. Zij beroepen zich op enkele bepalingen van den Wesphaalschen vrede, dien de Heilige Stoel in der tijd voor nietig verklaard heeft en dien hij tot op den huidigen dag niet erkent, welks toepassing bovendien voor de vrijheid der Katholijke Kerk in het groothertogdom minder gunstig zou zijn dan de bestaande wetgeving des lands. Zij beroepen zich verder op het rijksdeputatie-hoofdbesluit van 25 Februarij 1803, waartegen de memorie op eene andere plaats een protest bevat, en hetwelk niets ten deze toepasselijks inhoudt, dan misschien het voorschrift van § 63, dat met opzigt tot de uitoefening der godsdienst in de gesaecularisëerde gedeelten des lands de Wesphaalsche vrede van kracht zal blijven. Zij beroepen zich eindelijk op de boven vermelde Pauselijke bullen en zelfs nog op den stellig in hun nadeel pleitenden staat van bezit.

Op deze memorie, die met het positive regt der afzonderlijke Staten in blijkbare tegenspraak is, werd geen antwoord gegeven. Bij het standpunt, waarop de bisschoppen zich nu eenmaal geplaatst hadden, zoude hetzelve toch waarschijnlijk niets hebben kunnen uitwerken.

De aartsbisschop deed niet eens zijn gevoelen omtrent de hem door de regering medegedeelde ontwerpen kennen; hij wees het aanbod eener schikking omtrent de daarin behandelde punten van de hand, en begon overeenkomstig zijne dreiging onverwijld eigenmagtig en naar willekeur te handelen.

Ten gevolge van die handelwijs kon de *oprigting van lagere convicten*, vroeger door de kerkelijke overheid met zooveel warmte voorgestaan, tot hiertoe geen plaats hebben, en moest het in 1841 in overeenstemming met den aartsbisschoppelijken stoel opgerigte en aan de Katholijk-theologische faculteit te Freiburg verbonden *hoogere convict* voorloopig gesloten worden, daar de aartsbisschop met den invloed, die hem volgens de *met gemeen overleg vastgestelde statuten* toekwam, geen [illegible] meer nam, en hij thans, nadat hem door de besluiten van Maart jl. eene veel *ruimere* mate van bevoegdheid ten aanzien van dit gesticht is toegestaan, alle medewerking van het staatsgezag wraakt.

Het vergelijkend *examen voor de geestelijken* had naar de verordening van 10 April 1840 tot op den jongsten tijd plaats voor eene door de staats- en kerkelijke overheid gemeenschappelijk ingestelde commissie, *zonder dat daartegen het minste bezwaar was geopperd*; thans nu men aan den aartsbisschop de *leiding* dier examina bewilligde, en aan de staats-overheid slechts nog eene *ondergeschikte medewerking* wil voorbehouden, *wijst* hij dit aanbod *van de hand*, op grond dat hij alleen bevoegd zou zijn te bepalen of en hoe een vergelijkend examen zal plaats hebben.

De noodzakelijkheid eener medewerking van de staats-overheid bij het examen is intusschen blijkbaar, daar niet alleen de souverein de meeste plaatsen te vergeven heeft, maar daar ook het opzigt over de volksscholen aan de geestelijken is opgedragen en zij tevens ambtenaren van den burgerlijken stand zijn, zoodat op de staatsregering wel de pligt berust, zich van de geschiktheid en waardigheid der candidaten te verzekeren.

De voorstellen, die de regering ten aanzien der uitoefening van het *bisschoppelijke disciplinaire gezag* gedaan heeft, strekken om de in 1839 en 1852, met gemeen overleg van den aartsbisschoppelijken stoel tot stand gebragte bepalingen in den geest der bisschoppelijke aanspraken te wijzigen en de regten van den aartsbisschop aanmerkelijk uit te breiden. Ook hier verklaarde de aartsbisschop thans geenerlei bemoeijenis van het staatsgezag te kunnen toelaten, niettegenstaande de zwaardere straffen niet zonder medewerking van dat gezag kunnen worden voltrokken.

Ten aanzien van de *examina den candidaten ter opneming in het seminarium* heeft de aartsbisschop zich eene eenzijdige en eigenmagtige handeling aangematigd. Van het begin dezer eeuw af, geschiedde dit examen gemeenschappelijk door de kerkelijke en de staatsoverheid. Maar sedert de verordening van 1 Maart dezes jaars bepaald heeft, dat de bisschoppelijke overheid het examen zal *besturen* en dat een commissaris der staatsregering hetzelve slechts zal *bijwonen*, heeft de aartsbisschop hetzelve alleen doen afnemen, zonder aan het staatsgezag ter afvaardiging van eenen commissaris daarvan kennis te geven. Daarmede vergenoegde de aartsbisschop zich echter niet; door het *verleenen van kerkelijke praebenden*, maakte hij inbreuk op een tot hiertoe steeds geëerbiedigd regt van den Souverein, hetwelk van den aanvang dezer eeuw af uitgeoefend was.

Door de verordening van 1 Maart is den aartsbisschop bevoegdheid toegekend, om die praebenden te vergeven, welke in de maanden Junij en December door overlijden openvallen, alsmede die, welke uit het algemeene kerkegeld gesticht worden. Ten aanzien van alle overige plaatsen is hem het regt van advijs over de daarnaar staande candidaten, die zich het eerst tot hem moeten wenden, toegekend. Indien de groothertogelijke regering zich ten aanzien van dit punt op het terrein der memorie plaatsen wilde, dan zou het zeer de vraag zijn, of niet door de verordening van 1 Maart aan den aartsbisschop *meer* is toegestaan, dan hem volgens zijne eigen betoogen toekomt. Zonder acht te slaan op den tot dusverre door hem erkenden en onder zijne medewerking gehandhaafden staat van bezit, heeft de aartbisschop onderscheiden pastoorsplaatsen, die tot hiertoe door den souverein verleend werden, op eigen gezag zelf vergeven.

Hij is zelfs nog verder gegaan, daar hij zelfs staatsambtenaren tot deelneming aan zijn verzet trachtte op te ruijen, en de zwaarste kerkelijke straffen tegen hen uitsprak, omdat zij overeenkomstig de bevelen hunner overheid handelden.

Volgens de bestaande organisatie heeft de Katholijke opperkerkeraad, een aan het ministerie van binnenlandsche zaken ondergeschikt staatscollegie, het landsheerlijke regt van bescherming en toezigt op de Katholijke kerk uit te oefenen, en vertegenwoordigt hij den Staat in al die aangelegenheden, die den Staat en de Kerk gemeenschappelijk raken. Het spreekt van zelf dat dit collegie zijne taak slechts volgens de bestaande wetten en verordeningen heeft te vervullen. Desniettegenstaande verlangde de aartsbisschop van deszelfs leden, dat zij hun gedrag slechts naar *zijne* verklaringen zouden regelen. De wetten en verordeningen van het staatsgezag en deszelfs ambtelijke voorschriften verklaarde hij voor niet verbindend, in zoover daardoor de autonomie der Kerk belemmerd mogt worden. De vertoogen der leden van den opperkerkeraad bleven vruchteloos, gelijk mede eene nadere poging der groothertogelijke regering om den aartsbisschop van verdere eigenmagtige gedragingen te weêrhouden, en hem op den weg der onderhandeling terug te brengen.

De aartsbisschop verklaarde onbewimpeld, dat hij zich zelf de regten wilde verschaffen, die de regering hem betwist en die hij tot dusverre nooit uitgeoefend heeft, en dat hij op den weg der gewelddadige omverwerping van den tot het jaar 1851 door hem zelven erkenden staat van bezit wilde volharden.

Eerst daarna heeft de regering maatregelen van tegenweer genomen door het bekende besluit van 7 November.

Na de afkondiging van deze verordening, vaardigde de aartsbisschop den 11den November de excommunicatie uit, niet alleen tegen de leden van den Katholieken opperkerkeraad, maar ook tegen den specialen regeringscommissaris, en deed denzelfden dag den door de openbare dagbladen bekend geworden herderlijken brief verschijnen.

Zoodanig is de toedragt der zaak.

Wel verre van den aartsbisschop in de tot dusverre door hem uitgeoefende bevoegdheid in eenig opzigt te verkorten of te beperken, hadden al de verordeningen der regering veeleer slechts eene vermeerdering en uitbreiding van die bevoegdheid ten doel. Belangrijke concessien werden onverwijld ten uitvoer gelegd; ten aanzien van andere werden voorstellen ter overweging medegedeeld, en met bereidwilligheid de hand tot minnelijke schikking geleend.

De aartsbisschop heeft alles van de hand gewezen.

Thans echter geldt het niet meer de materiele regten der Kerk en des Staats (de onderhandelingen daarover rusten); maar het geldt de vraag, welke beteekenis een langjarige, door beide partijen erkende en onveranderlijk in acht genomen staat van bezit heeft; of de kerkelijke overheid bevoegd kan zijn om zich, in weerwil van de tegenspraak van het staatsgezag, niet daaraan te storen en met gewelddadige afbreking van het bestaande de gevorderde nieuwe regten eigenmagtig uit te oefenen; of zij bevoegd is, om zich zelve en anderen van de naleving der wetten en der ten deele in gemeen overleg met haar uitgevaardigde landsheerlijke verordeningen te ontslaan en tot ongehoorzaamheid tegen het staatsgezag op te ruijen?

Wie niet de onafhankelijkheid van den Staat aan die der Kerk opgeofferd wil zien, kan de met alle maatschappelijke orde onbestaanbare willekeur en eigenmagtige handelwijze slechts betreuren, en moet wenschen dat door het verlaten van dien weg en door het herstellen van den vroegeren toestand de mogelijkheid geboren worde, om de onderhandelingen over de zaak zelve voort te zetten."

ITALIE.

Volgens berigten uit Turyn van gisteren was aldaar de uitslag bekend van 178 verkiezingen, waarvan 123 naar den wensch des gouvernements waren uitgevallen, terwijl slechts 15 demokratische en 40 reactionaire candidaten tot leden der nieuwe kamer van volksvertegenwoordigers waren gekozen. Daar nog slechts van 26 verkiezingen berigt ontvangen moest worden, achtte men het zeker dat de meerderheid der nieuwe kamer op de zijde des gouvernements zou zijn.

FRANKRIJK.

Men verzekert, zegt de Parijsche *Constitutionnel*, dat het gouvernement de bestuurders en hoofdingenieurs van alle Fransche spoorwegen uitgenoodigd heeft, om in het laatst dezer maand te Parijs eene zamenkomst te houden, ten einde met den minister van openbare werken te beraadslagen over de veranderingen in de spoorwegdienst welke voor de veiligheid van het reizend publiek zouden noodig zijn.

— In 1839 bestond de aanmunting in Frankrijk voor negen tiende gedeelten uit zilvergeld en een tiende goudgeld. Deze verhouding is allengs omgekeerd. In de verloopen maanden dezes jaars heeft de munt van Frankrijk voor fr. 350,074,460 goudgeld vervaardigd tegen fr. 10,264,887 zilvergeld. Tevens is de uitvoer van zilver uit Frankrijk sterk toegenomen.

— Aan de Parijsche effectenbeurs is de prijs der Fransche staatsschuldbrieven, die eergisteren, Maandag, nog iets gerezen was, gisteren een weinig gedaald.

BELGIE.

Een onderhandsch orgaan van het Belgische gouvernement, de Brusselsche *Indépendance*, verklaart dat de toenadering tusschen de Orleans en de Bourbons en de zamensmelting hunner aanspraken op de Fransche Kroon, niet door den invloed van den Koning der Belgen is bewerkt, gelijk vreemde en vooral Engelsche bladen beweren, maar buiten hem is omgegaan.

De beraadslaging over het wets-ontwerp tot wijziging der Nederlandsche wet van 1817 op de octrooijen of den eigendom van uitvindingen, is eergisteren bij de Belgische kamer van vertegenwoordigers voortgezet maar niet ten einde gebragt; de vraag is nog niet beslist, binnen welken tijd en in welke omstandigheden een octrooi vervalt door niet in werking gebragt te zijn.

SPANJE.

De overwinning die door eene partijzuchtige oppositie in den Spaanschen Senaat op het ministerie behaald is, heeft ten gevolge gehad dat het ministerie vooreerst weder, gelijk zijne naaste voorgangers, zonder medewerking der wetgevende magt het land zal regeren. Volgens een door den telegraaph overgebragt berigt uit Madrid van den 12den dezer, is de zitting der Cortes voor een onbepaalden tijd geschorst.

NOORD-AMERIKA.

De New-Yorksche *Herald* van den 30sten November verzekert dat de President in zijne boodschap aan het congres, de uitvoering wenschelijk zou verklaren van het grootsche plan eener spoorwegcommunicatie tusschen de oostelijke Staten der Unie en de kusten van den Stillen Oceaan, en dat hij het congres zou aansporen deze onderneming te ondersteunen zooveel de constitutie maar toelaat.

De wetgevende kamers van de onderscheiden Staten zijn thans vergaderd. De boodschappen die zij bij den aanvang harer werkzaamheden van het uitvoerend bewind in elken Staat ontvangen hebben, komen daarin overeen dat zij van algemeene bloei en welvaart getuigen.

Volgens de berigten van de New-Yorksche graanmarkt van den 30sten November, verkeerde zij, ten gevolge der jongste tijdingen uit Europa, in eene vaster stemming en waren de prijzen van tarwe en meel iets gerezen; ook naar maïs was weder meer vraag.

Uit Melbourne is te New-York eene hoeveelheid goud ter waarde van 100,000 dollars ontvangen; dit was aldaar de eerste regtstreeksche aanvoer van goud uit Australie.

In de afgeloopen maand November is te New-York voor 667,000 pond sterling specie ten uitvoer ingescheept, terwijl de wisselkoers en de prijs van het geld aldaar hoog bleven.

De jongste tijdingen uit Californie melden dat de goudgroeven daar te lande in den laatsten tijd rijke opbrengsten leverden, en dat er weder op onderscheiden plaatsen goudhoudende aardlagen ontdekt waren. Op den 1sten November was te San Francisco voor niet minder dan 2,750,000 dollars aan goud ingescheept, meerendeels naar New-York.

Te San Francisco is eene maatschappij opgerigt die eene geregelde stoombootdienst tusschen Californie en China langs de Sandwichs-eilanden wilde ondernemen, in geval zij door het gouvernement der Unie op aannemelijke voorwaarden belast mogt worden met het overbrengen van de brievenmalen der Noord-Amerikaansche posterij.

ZUID-AFRIKA.

De jongste Zuid-Afrikaansche dagbladen loopende tot den 7den November jl., behelzen vele artikelen betrekkelijk het Souvereiniteitsgebied aan de Oranje-rivier. Het Britsche gouvernement heeft, gelijk bekend is, besloten dat gewest niet langer als een gedeelte van zijn koloniaal gebied te behandelen, alle Britsche gezagvoerders uit hetzelve terug te roepen, en aan de bevolking, deels uit inlanders en deels uit landbouwers van Hollandsche of Engelsche afkomst bestaande, de inrigting van haar bestuur en de regeling harer aangelegenheden over te laten. Een bijzonder commissaris, de heer Clerk, is met eene ruime volmagt naar Afrika gezonden om dat besluit ten uitvoer te leggen; maar hij vond, volgens de jongste berigten, de Engelsche inwoners van het Souvereiniteitsgebied in groote ongerustheid door het vooruitzigt dat zij de Britsche bescherming zouden verliezen; zij meenden deze bescherming te behoeven en te kunnen vorderen, zoowel tegen de inlanders, als tegen de Hollandsche boeren van de Transvaalsche republiek die vroeger de beste landerijen in de Souvereiniteit bezaten maar door het Britsche bewind van derzelver bezit ontzet werden.

Eenige bataillons Britsche troepen zouden de kolonie weldra verlaten. Intusschen was men niet zonder vrees dat de Kaffers na het inhalen van hunnen oogst de eerste gelegenheid zouden aangrijpen om weder vijandelijkheden te plegen.

ENGELAND.

De Londensche effectenbeurs opende eergisteren in eene vaste stemming; de jongste berigten uit de Britsche kolonien en uit het buitenland werden over het algemeen als gunstig beschouwd; daarbij kwam de ruime aanvoer van specie uit Australie en Amerika. Er zijn tijdingen uit Australie ontvangen van het laatst van September, die omtrent den staat des handels aldaar en inzonderheid over de goudproductie gunstig luiden. Volgens de berigten uit Hongkong van den 27sten October, gingen de handelszaken in China goed, hoewel de burgerkrijg niet nader tot eene beslissing scheen gekomen te zijn.

De stemming der beurs werd echter tegen het einde van den beurstijd minder vast, waartoe ook het berigt der door de Turksche vloot in de Zwarte zee geleden nederlaag bijdroeg. Gisteren, Dingsdag, is volgens telegraphische berigten de prijs der Engelsche staatsschuldbrieven aan de Londensche beurs iets gedaald.

Gedurende de afgeloopen maand is de scheepvaart door de Sond ongemeen levendig geweest. Meer dan 22,000 schepen van alle vlaggen zijn de zeeëngte doorgevaren.

In de afgeloopen week was de aanvoer van buitenlandsch vee te Londen matig. Hij bedroeg 4795 stuks (tegen 4869 in hetzelfde tijdvak van 1852): daaronder waren 938 runderen en 3655 schapen, meerendeels uit Nederlandsche havens aangevoerd. In het laatst der afgeloopen week waren op de Londensche veemarkt de prijzen vast en voor rundvee rijzende.

BEURS-BERIGTEN. (*Naar officiele opgaven.*)

Parijs 12 December: Fransche 3 pcts. rente fr. 75.90; idem $4^1/_2$ pcts. fr. 102.50.

Londen 12 December: Engel. 3 pcts. gecons. $95^5/_8$, $95^1/_4$ pct. Nederl. $2^1/_2$ pcts. » pct.; — idem 4 pcts. » pct.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 14den December* 1853.

Volgens de officiele opgaven was de staat der Nederlandsche rivieren, als volgt:

Datum 1853, Dec.	Uren.	Plaatsen of Posten.	Hoogte des waters: Aan de peilschaal.	Hoogte des waters: Onder nul of het [illegible] peil.	[illegible]	Gewassen.	Gevallen.
			Maas.				
	v. m.		el. dm.				Duim.
13	8	Grave (1)	6.24	»	24	62	»
			Waal.				
9	»	Huthuizen	1.25	»	24	»	2
10	»	id.	1.25	»	24	»	»
11	»	id.	1.23	»	24	3	»
12	»	id.	1.32	»	24	4	»
			Neder-Rhijn.				
9	»	Pannerden	1.06	»	25	»	2
10	»	id.	1.06	»	24	»	»
11	»	id.	1.08	»	24	2	»
12	»	id.	1.12	»	24	4	»
9	»	Arnhem	0.46	»	24	»	»
10	»	id.	0.45	»	24	»	1
11	»	id.	0.50	»	24	6	»
12	»	id.	0.50	»	24	»	»
13	»	id.	0.46	»	24	»	4
			IJssel.				
9	»	Westervoort	0.73	»	24	»	»
10	»	id.	0.73	»	24	»	»
11	»	id.	0.77	»	24	4	»
12	»	id.	0.77	»	24	»	»
13	»	id.	0.76	»	24	»	1
			Lek.				
12	»	Vreeswijk	1.40 boven A. P.		24	»	»

(1) De rivier drijft nog vol ijs. Volgens gerucht, zoude het ijs zich niet ver beneden deze stad hebben vast gezet.

Rhijnhoogte te Keulen, den 12den December 3 voet 2 duim (3 voet $4^1/_2$ duim Rhijnl.).

Blijkens eene van Zijner Majesteits consul te MALTA ontvangene opgave is die haven, gedurende de zes eerste maanden van het loopende jaar, door 10 schepen onder Nederlandsche vlag bezocht geworden, waarvan 3 komende uit Nederlandsche en 7 uit vreemde havens. De drie eerstgemelde kwamen van Vlaardingen, na Gibraltar te hebben aangedaan, met geraffineerde suiker, kaas, jenever, boter, huiden, pik enz.; van laatstgemelde schepen kwamen van Gibraltar 2 met wijn, huiden enz.; van Cardiff 2 met kolen; van Londen 1 met verschillende artikelen, en van Lissabon 2 met koffij, suiker, huiden enz.

Bovengemelde 10 schepen zijn alle wederom van Malta uitgezeild en wel 2 direct naar Nederland en 8 naar vreemde havens. Twee eerstgenoemde vaartuigen vertrokken naar Vlaardingen met oranjeappelen, citroenen, gerst, zwavel, komijn enz., en van laatstgemelde gingen naar Smyrna 1 met een gedeelte der uit Vlaardingen aangebragte lading; naar Jaffa 1 met een gedeelte der uit Londen aangebragte lading; naar Galacz 2 in ballast; naar Girgenti 1 in ballast; naar Plymouth 1 met

gerst en naar Konstantinopel 1 in ballast. Door genoemden consul wordt nog opgemerkt dat de uit Nederland naar Malta bestemde schepen altijd Gibraltar aandoen en gewoonlijk daar een gedeelte van derzelver lading ontschepen.

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden:

1°. vel 10 van het BIJBLAD I, inhoudende het verslag van het verhandelde in de zitting der Eerste Kamer van den 12den December jl.;

1°. vel 109 — 110 van het BIJBLAD II, inhoudende het slot van het verslag van het verhandelde in de zitting der Tweede Kamer van den 12den December jl.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Provincie *Noordbrabant*.

AANBESTEDING.

Op Dingsdag, den 3den Januarij 1854, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Staatsraad, Commissaris des Konings in de provincie Noordbrabant, of, bij zijne afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 6de district, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur, te 's Hertogenbosch, worden Aanbesteed:

het verdere aanleggen van Rijswerken tot verbetering van het Vaarwater op de Rivier de Maas, tusschen Well en het Helemd onder Hedikhuizen in 1854.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek zal ter lezing liggen aan het locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan die van de Provinciale Besturen van Noordbrabant en Gelderland te 's Hertogenbosch en te Arnhem, en op alle zoodanige plaatsen, waar gewoonlijk de bestekken van Waterstaatswerken in die provincien ter lezing gelegd worden.

Vrijdags en Zaturdags vóór de besteding zal de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den Hoofd-ingenieur van den Waterstaat H. F. Fijnje, den Ingenieur L. Rijsterborgh en den Opzigter J. Verdoorn Bz., allen te 's Hertogenbosch.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN REENEN.

Provincie *Utrecht*.

AANBESTEDING.

Op Woensdag den 28sten December des jaars 1853, des middags ten 12 ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in de provincie Utrecht of, bij zijne afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den waarnemenden Hoofdingenieur van den Waterstaat in het 8ste District, aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Utrecht, worden Aanbesteed:

het maken van eene schoeijing langs de Gracht van het Fort te Vreeswijk.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek der Aanbesteding zal ter lezing liggen aan het Locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken, aan dat van het Provinciaal Bestuur van Utrecht te Utrecht, en op alle zoodanige plaatsen alwaar gewoonlijk [illegible] Provincie, ter lezing gelegd worden.

Vier dagen vóór de Besteding zal de noodige aanwijzing in loco worden gedaan, en zullen voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den waarnemenden Hoofdingenieur van den Waterstaat te Utrecht.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
VAN REENEN.

MINISTERIE VAN MARINE.

Koninklijke Academie voor de Zee- en Landmagt te Breda.

De Minister van Marine acht het, in verband met de aankondiging van den 13den April 1853, n°. 87, noodig, de ouders en voogden, die verlangen mogten, dat hunne zonen of pupillen in het volgende jaar, als *Adelborst voor de eigenlijke Zeedienst* op de Koninklijke Academie voor de Zee- en Landmagt worden toegelaten, *voorloopig* te herinneren, dat zoodanige jongelingen, welke op den *1sten Januarij* 1854 den vollen ouderdom van *dertien jaren* hebben bereikt en hun *zestiende jaar* nog niet zijn ingetreden, tot het examen voor de genoemde betrekking bepaald, zullen kunnen mededingen.

Zullende voorts, te zijner tijd, *de gewone jaarlijksche oproeping* door de *Departementen van Marine* en *van Oorlog* worden aangekondigd.

's Gravenhage den 13den December 1853.

De Minister voornoemd,
J. ENSLIE.

Provincie *Gelderland*.

OPENBARE AANBESTEDING.

Op Vrijdag den 30sten December aanstaande, des middags ten twaalf ure, zal aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te Arnhem worden overgegaan tot de openbare Aanbesteding, bij *enkele inschrijving*,

van eenige Herstellingen aan en het gewoon onderhoud van het Provinciaal Gouvernementsgebouw te Arnhem, van den 1sten Januarij 1854, tot en met den laatsten December, 1856.

Ingevolge art. 23 van het Bestek zullen de inschrijvings-biljetten uiterlijk vier en twintig ure vóór de besteding aan het Provinciaal Bestuur van Gelderland te Arnhem moeten ingekomen zijn, op gezegeld papier geschreven en behoorlijk gesloten, bevattende de voluit geschreven som in Nederlandsche guldens, mitsgaders de namen, voornamen en woonplaatsen, voluit geschreven, zoowel van den inschrijver als van de twee borgen; terwijl de biljetten door inschrijver en borgen moeten geteekend zijn.

Het Bestek en de Voorwaarden zullen ter lezing liggen aan het locaal van het Provinciaal Bestuur te *Arnhem*; in de koffijhuizen van de Wed. Maijen en Markus te Arnhem; te Nijmegen in den Rotterdamschen Wagen; te Zutphen in den Hollandschen Tuin en te Pannerden bij D. Verwaaijen, aan den Molen.

Nadere informatien zijn te bekomen [illegible] den Waterstaat en bij den heer Ingenieur Blaauw te *Arnhem*.

Arnhem, den 6den December 1853.

De Gedeputeerde Staten der provincie Gelderland,
VAN LIMBURG STIRUM, *Voorzitter.*
L. A. J. W. SLOET, *Griffier.*

OPENBARE AANBESTEDING.

De Eerstaanwezende Ingenieur te *Naarden* zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

het Bouwen van eene Affuitloods te Naarden.

Deze Aanbesteding zal geschieden den 23sten December 1853, des morgens ten 11 ure, in het Logement *de Kroon*, alwaar van den 15den December 1853, het Bestek zal liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te *Naarden*.

PLAATSELIJKE BESTUREN.

*** *Burgemeester* en *Wethouders* van *Franeker*, Provisoren van het *[illegible]dema Leen*, Convoceren bij dezen de Collatoren van gedacht Leen, om te compareren op den Raadhuize dier stad, op Zaturdag den 4den Maart, 1854, des voormiddags ten *elf* ure, ten einde alsdan te delibereren en te besluiten over een voorstel om de Leens-opkomsten voortaan in *drie* in plaats van in *twee* deelen te splitsen, en, om bij goedkeuring van dat voorstel, op de door de promotie van den Heer *L. R. Wentholt* opengevallen helft te verkieze drie Beneficianten, met bepaling, dat diezelfde drie eveneens genot zullen hebben van de wederhelft, eerlang open te vallen.

Franeker, den 7den December 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
[illegible]

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Ter voldoening aan Artt. 63 en 64 van het Burgerlijk Wetboek, wordt bij deze aangekondigd, dat door den heer *Herman Cornelis Willem Janson*, Ontvanger der Registratie te Assen, aan den Koning is ingediend een verzoekschrift tot het bekomen van Zijner Majesteits toestemming, dat de geslachtnaam van Requestrants Jongsten Zoon *Jan*, geboren den 4den October 1853, worde veranderd in dien van *Nienhuis*.

Geschiedende deze aankondiging ten gevolge der dispositie van Zijne Excellentie den Minister van Justitie dd. 5 December Jl., n°. 117, krachtens Z. M. appointement van den 10den November 1853, n°. 19, op het bedoelde verzoekschrift gegeven.

Mr. J. OOSTING, Procureur.

*** Ingevolge art. 864 Wetboek van Koophandel, maakt de ondergeteekende bekend, dat de Rangschikking met de bewijzen in het Faillissement van *H. Driessen*, Huisverwer en Glazenmaker te Oegstgeest, ter Griffie der Arrondissements-regtbank te Leyden is nedergelegd, om aldaar gedurende veertien dagen te verblijven, ter inzage van een ieder.

Leyden, 13 December 1853.

[Kosteloos.] *Mr. A. W. VAN DER HOOP, Curator.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

AMSTERDAM, 14 December 1853, Middags 4 ure.

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
NEDERLAND. Werk. Schuld.	2½	61¾	61 13/16	—	61 13/16
Dito dito	3	73⅞	74	—	73 15/16
Dito dito	4	93⅞	93 15/16	93 15/16	[illegible]
Amortisatie	3½	—	—	—	—
Aand. Handel-maats.	4½	—	—	—	[illegible]
[illegible] Leening 1844	4	—	—	—	—
Amsterdamsch Spoorweg	4½	—	—	—	100
Dito [illegible] dito		—	—	—	—
[illegible] Certificaten	2½	—	—	—	—
Dito [illegible]		—	—	—	56⅜
FRANKRIJK. Certificaten	3	—	—	—	—
[illegible]	5	—	—	—	104⅝
Dito A°. [illegible]		103⅛	—	—	103¼
Inschr. op [illegible]	6	—	—	—	—
Dito Certificaten		—	—	—	69
Cert. dito Hamb. [illegible]	5	100¼	—	—	100¼
Negot. 1831 en 183[illegible]	5	—	—	—	94⅞
Negot. 1844		—	—	—	89
Dito [illegible]		87¾	—	—	87⅞

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
RUSLAND. Neg. Stieglitz	4	—	—	—	87⅜
Nieuwe Engelsche	4½	95	—	—	95
[illegible] Nieuwe 3 pcts. thans	1	21 5/16	21⅝	—	[illegible]
Nieuwe	3	45 11/16	—	—	—
Dito Hollandsche	3	41½	41⅝	41 7/16	41 9/16
Cert. Comp. Sp. Com.		—	—	—	5 5/16
Amortisabele Schuld		—	—	—	4 13/16
PORTUGAL. Londen, Nieuwe	3	36⅝	36¾	36¾	36¾
Dito Uitgestelde		21	—	—	—
OOSTENRIJK. Bank	5	—	—	—	—
Dito	4	—	—	—	—
Metal. 1816-1852	5	76 9/16	76⅝	—	76 11/16
Dito 1847	2½	39½	—	—	39⅜
Dito 1851-1852	2½	39½	—	—	39⅝
Dito 1840	4	91⅜	91½	—	91⅝
Dito Lett. B.	5	[illegible]	91½	—	91⅝
Aand. f 500 bij *Rothschild*		—	—	—	—
Dito 250 dito 1839		—	—	—	—
NAPELS. Certific. bij L. en G.	5	—	—	—	—

	pCt.	Laagste koers.	Hoogste koers.	Geblev. koers.	Laatste koers v. gisteren.
POLEN. Obligatien	4	—	—	—	82¼
Aandeelen 1835		[illegible]	—	[illegible]	[illegible]
SARDINIE. Te Londen	5	—	—	—	—
DENEMARKEN. Dito	5	—	—	—	—
PERU. Dito	4½	—	—	—	[illegible]
[illegible] Dito		—	—	—	[illegible]
PHILADELPHIA Bij *Hope & Co.*		—	—	—	[illegible]
Te Londen	6	—	—	—	—
Bank, origin.		—	—	—	—
LOUISIANA. Te Londen	5	—	—	—	—
BRAZILIË. Te Londen 1824	5	[illegible]	—	—	[illegible]
Dito 1843	5	—	—	—	—
GRENADA. Dito a L. st. 100	2½	—	—	—	—
Dito Uitg.		[illegible]	[illegible]	—	[illegible]
ECUADOR		—	—	—	—
MEXICO. Te Londen L. st. 100	3	[illegible]	—	—	[illegible]
Dito Ongepaalde	3	[illegible]	[illegible]	—	[illegible]
VENEZUELA. Te Londen	3½	—	—	—	—
Dito Uitg.	2	—	—	—	—

TE 'S GRAVENHAGE, TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.